

ณ กาลครั้งหนึ่ง
ที่ สถาบันบวรศาสนราตุร
๙ กันยายน ๒๕๕๔

โดย

วันชัย ภู่งาม

ณ กาลครั้งหนึ่ง ที่ สถาบันบาราศนราดูล ๙ กันยายน ๒๕๕๔

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

(ภาพท่านอาจารย์ ที่หน้าประตูพระวิหารเชตวัน กรุงสาวัตถี ประเทศอินเดีย)

วันศุกร์ที่ ๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๔ ระหว่างเวลา ๑๓.๓๐ - ๑๖.๐๐ น. เป็นอีก ณ กาลครั้งหนึ่ง ที่ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ และ วิทยากร ของมูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา ได้รับเชิญไปสนทนาธรรมกับแพทย์และพยาบาลของสถาบันบาราศนราดูล ซึ่งอยู่ภายในบริเวณกระทรวงสาธารณสุข ถนนงามวงศ์วาน มีข้อความที่เป็นประโยชน์และน่าพิจารณาเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งข้าพเจ้าจะขอนำเพียงบางตอนที่ได้มีการสนทนา มาฝากทุกๆ ท่าน ดังนี้ครับ

คุณคำปั่น : กราบท่านอาจารย์ครับ วันนี้ก็มาสนทนาธรรมะที่ สถาบันปาราศณราดูร ชื่อเพราะ "ปาราศณราดูร" ก็จะกราบเรียนท่านอาจารย์เพื่อความเข้าใจ ธรรมะ มากยิ่งขึ้น แม้แต่ได้ยินคำว่า "ปาราศณราดูร" ผู้ที่เป็นแพทย์ เป็น พยาบาลอยู่ที่นี่ ที่มีการกำจัดซึ่งความทุกข์ ความเดือดร้อนของบุคคล ที่ ประสบกับความไม่สบายทางกาย เป็นผู้ที่มีความเดือดร้อน เป็นโรค "ปาราศ" ก็คือ กระทำให้หมดสิ้น "นร" (นะ-ระ) คือ ประชาชน "อาดูร" หมายถึง ความเดือดร้อน ความกระสับกระส่าย ความเป็นทุกข์...

...ที่จะกราบเรียนนะครับ ทุกคนที่ยังมีกิเลสอยู่ ยังเป็นผู้มีโรค ยังไม่พ้น จากโรค มีข้อความที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงแสดงไว้ว่า พระ สัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงเปรียบเหมือนนายแพทย์ผู้ฉลาด เพราะทรง สามารถกำจัดโรคพยาธิ คือ กิเลส ได้ นี่คือ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระธรรม เปรียบเหมือนโอสถยา ที่ปรุงอย่างถูกต้องแล้ว พระอริยสงฆ์ เปรียบเหมือนบุคคลที่หายจากโรค เพราะฉันทยา ซึ่งก็เป็นผู้ที่พร้อมที่จะ ประพฤติ ปฏิบัติตามพระธรรม ที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง

เพราะฉะนั้น ก็กะกราบเรียนท่านอาจารย์ ถึงความเป็นไปของชีวิต ของผู้
ที่ยังมีกิเลสอยู่ ไม่ว่าจะเป็นใคร ก็ยังหนีไม่พ้นจากทุกข์ ซึ่งจะต้องอาศัย
การเยียวยา ด้วยพระธรรม ที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง

ท่านอาจารย์ :

คะ แพทย์ พยาบาล ก็สามารถที่จะช่วย คนที่เป็น "โรคกาย" ให้
พ้นจากความทุกข์ยากทางกายได้ แต่ "โรคใจ" แพทย์ พยาบาล
ทำอะไรไม่ได้เลย ใช่ไหม? เพราะ...ยังมี...กิเลส...ด้วยเหตุนี้ ก็
ต้องทราบนะคะ "โรคกาย" เพราะ "มีกาย" แต่ถึงแม้ว่า ร่างกายจะ
แข็งแรง "ใจ" ก็เป็นทุกข์ เดือดร้อนได้ แม้แต่แพทย์ เพราะฉะนั้น
ก็ต้องเป็นผู้ที่เป็นแพทย์ที่สูงสุด ประเสริฐกว่าแพทย์อื่น คือ พระ
อรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่จะ "รักษาทุกโรค" ของไม่ว่าคนที่จะ
เป็นแพทย์หรือพยาบาล ที่รักษาโรคทางกายอย่างเดียว แต่
พระองค์ รักษา "โรคใจ" ไม่มี... "โรคใจ, โรคกาย"...จะเป็นทุกข์ ได้
ไหม?...

...เพราะว่า ขณะใดก็ตาม ที่ป่วยไข้ได้เจ็บ ให้ทราบว่าเป็นผลของอกุศลกรรม บางคนแข็งแรงมาก ไม่ได้ป่วยไข้อะไรเลย เพราะ กุศลกรรม เพราะฉะนั้น ทุกอย่างไม่พ้นจากเหตุ และ ผล แต่ต้องไม่ลืมว่า ผลของกรรม ก็คือ มี ตา หู จมูก ลิ้น และ กาย เป็นทางที่จะรับผลของกรรม ถ้าไม่มีตา หู จมูก ลิ้น กาย จะได้รับผลของกรรมทางไหน? ก็ไม่ได้เลย แต่เพราะเหตุว่า "กรรม" นี้แหละ สามารถที่จะทำให้ จักขุประสาทรูป เกิดได้ ใครก็ทำไม่ได้ นอกจากกรรม ไม่ว่าจะเป็น นักวิทยาศาสตร์ หรือใคร? วิเศษจากไหน ก็ไม่สามารถที่จะทำ บันดาลให้สิ่งใด สิ่งหนึ่ง เกิดได้ แต่ กรรม สามารถที่จะทำได้ทุกอย่าง...

...ไม่ว่า ตามข่าวหนังสือพิมพ์ จะเกิดอุบัติเหตุ ภัยพิบัติต่างๆ ใครได้รับผล? ใครไม่ได้รับผล? กระทบกระเทือนแค่ไหน ก็เป็นไปตามกรรม ของแต่ละคน ให้ทราบว่า เมื่อเกิดเป็นผลของกรรม และชีวิตที่จะต้องเป็นไปกว่าจะตายจากโลกนี้ ก็จะมีผลของกรรม ทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ขณะไหนที่ปวดท้อง เป็นผลของกรรมอะไร?...อกุศลกรรม...ขณะไหนที่บาดเจ็บ "ที่กาย" อีกเหมือนกัน เป็นผลของอะไร?...ก็...ผลของ...อกุศลกรรม...

...เพราะฉะนั้น จริงๆ แล้ว ทุกข์จริงๆ ทุกข์แท้ๆ อาศัยกาย โรคตา เกิด เพราะมีตา โรคหู โรคจมูก โรคลิ้น แล้วก็ทั่วทั้งกาย ก็เป็นที่ก่อให้เกิดทุกข์ ซึ่งเป็น "ผลของกรรม" แต่ "ใจ" สำคัญกว่าหรือเปล่า? เพราะฉะนั้น "โรคใจ" ทรงแสดงไว้ เป็นโรคที่มองไม่เห็น ทรงอุปมาว่า ทุกๆ วัน ที่มีความไม่ รู้ความจริง เป็นเหตุให้มีความติดข้อง ตัองการ เมื่อได้แล้ว ก็ต้องรักษาไว้ ด้วยความห่วงใย ถ้าไม่ได้ ก็ต้องเป็นทุกข์ เดือดร้อน ขวนขวายต่อไปอีก ไม่รู้จบ เปรียบเหมือนลูกศร ที่เสียบอยู่ในใจ โดยไม่รู้ตัวเลย ทุกวัน แต่ว่า ไม่รู้เลย เพราะชินกับความตัองการ พอได้สิ่งที่ตัองการ ก็เพลิดเพลิน พอ สูญเสียไป ก็ต้องโศกเศร้า แล้ว มีใครบ้าง? ที่ไม่สูญเสีย อะไรเลย?

...มีใครบ้าง? ที่วันนี้ไม่เป็นทุกข์แม้แต่คนเดียว...มีแล้วใช่ไหม ทุกข์...หิวไหม? ขณะนี้ก็เกิดแล้ว เพราะมีกาย ถ้าไม่มีกาย ก็ไม่ต้องหิว แต่ว่า ยิ่งกว่านั้น ก็คือว่า ถึงกายจะแข็งแรงสักเท่าไร แต่กายก็เป็นทุกข์ได้ ด้วยเหตุนี้ "ใจ" ก็เป็นแหล่งที่มาของผล เพราะเหตุว่า "กรรม" ได้แก่ เจตสิก ที่เป็น "เจตนาเจตสิก" ภาษาไทยเราใช้คำ(อ่าน)ว่า เจต-ตะ-นา แต่ภาษาบาลี คือ เจ-ตะ-นา เป็นธรรมชาติอย่างหนึ่ง ซึ่งจงใจ ขวนขวาย ที่จะกระทำ ในวันหนึ่งๆ เราจะได้เห็นความจงใจ ขวนขวาย ที่เป็นกุศลบ้าง อกุศลบ้าง แต่ว่า ตามความเป็นจริง ผู้ที่ทรงตรัสรู้ แสดงความละเอียดถึง ของนามธาตุ ซึ่งไม่มีรูปร่างใดๆ ที่จะเห็น ปรากฏได้ แต่ก็มีกิจการงาน ของสภาพธรรมะ นั่นคือ จิต และ เจตสิก ขณะนี้ ถ้าจะพูดถึงมีรูปร่างไหม? ความจงใจ ความตั้งใจมี แต่ไม่มีรูปร่างใดๆ ทั้งสิ้น แต่ "เจตนา" ก็เป็นกุศลบ้าง อกุศลบ้าง คิดจะช่วยใคร มีความตั้งใจหรือเปล่า? "เจตนา" ที่จะช่วย ให้เขาพ้นจากความเดือดร้อน นั่นเป็น กุศลเจตนา...

...เพราะฉะนั้น ถ้ามีความเข้าใจธรรมะ กุศลจะเกิดได้ง่าย แล้วถ้ามีความเข้าใจมากขึ้น กุศลก็เพิ่มมากขึ้น แต่ถ้าไม่มีความเข้าใจ จะไม่เห็นโทษของอกุศล แม้เพียงเล็กน้อย บางคนขยัน ที่จะช่วยคนอื่น แต่บางคน ช่วยตามเวลาที่จำเป็น หรือหน้าที่ ใช่มั้ย? แต่ว่า มีน้ำใจมากกว่านั้นไหม? ที่จะช่วย ถ้าเป็นผู้ที่เห็นประโยชน์ของกุศล โอกาสที่จะทำดี ก็จะทำเลย เพราะเหตุว่า ขณะใดก็ตาม ที่ไม่ได้ทำดี เกือบจะไม่รู้เลยว่า ขณะนั้น กำลังสะสมอกุศล ที่จะเป็นเหตุ ให้ทำอกุศลกรรม...

...ด้วยเหตุนี้ ก็มีโรคหลายอย่าง แต่ก็แบ่งได้ เป็น โรคกาย กับ โรคใจ รักษาแต่กาย แล้วก็กลับมาเป็นอีก เพราะว่า ยังมีอกุศลกรรม ที่ทำให้กายเดือดร้อน ไม่จบ ตั้งแต่เกิด เกิดมา ก็ต้องรักษาโรคเด็กแล้ว ใช่มั้ย? เด็กก็มีโรค เหมือนกัน เพราะฉะนั้น ก็รักษากันไปเถอะ ทุกวัย ไม่ว่าจะเติบโตขึ้น จนกระทั่งถึงชรา แล้วเกิดใหม่ ก็ต้องเป็นการรักษาโรคกาย ไม่รู้จบ...

...แต่ว่า ถ้ารู้จัก "โรคใจ" ด้วย พอที่จะทำให้โรคใจนั้น บรรเทา เบาบาง จนกระทั่ง ในที่สุด หหมดโรคใจ ก็ไม่ต้องมีกาย ที่จะต้องรักษา อีก ก็เป็นเรื่องที่จะเป็นไปได้ เมื่อมีความเข้าใจ เพิ่มขึ้น เพราะว่า โรงพยาบาลนี้ก็ไม่ขาดคนไข้ ไข้ไหม? มีทางที่จะหมดไหม? ไม่มี เพราะเหตุว่า มี "เหตุ" ที่จะทำให้ป่วยไข้ เพราะ "กรรม" ที่ได้กระทำแล้ว...

คุณคำปั่น :

"กรรม" เป็น พระธรรม ที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงแสดง มีความละเอียด ลึกซึ้ง แล้วก็ เป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่มีโอกาสได้ฟัง ได้ศึกษา อย่างแท้จริง แม้แต่เรื่องของโรค ก็ได้ความชัดเจนขึ้น ในวันนี้ "โรค" นั้น มีสองอย่าง คือ โรคกาย กับ โรคใจ ขึ้นชื่อว่า "โรค" นี้ "โร-คะ" ในภาษาบาลีหมายถึง สภาพที่เสียดแทง ถ้าเป็น "โรคกาย" ก็เสียดแทงกาย ให้ได้รับความเดือดร้อน เจ็บปวดทรมาน ถ้าเป็น "โรคใจ" คือ กิเลส ก็เสียดแทงจิตใจให้เร่าร้อน

บางครั้ง บางคราว พระผู้มีพระภาคเจ้าฯ ก็ทรงแสดงว่า กิเลส นอกจากจะเป็นโรคแล้ว ยังเปรียบเหมือน ลูกศร อีก ลูกศรเมื่อเสียบเข้าไปแล้ว นำมาซึ่งความทุกข์ ความทรมานแล้วก็นำ

ออกได้ยาก ถอนออกได้ยาก ต้องเป็นปัญญา ความรู้ ความเข้าใจ ที่ถูกต้องเท่านั้น จึงจะถอน ลูกศร คือ กิเลส ได้ และบางครั้ง พระองค์ทรงแสดงยิ่งขึ้นไปกว่านั้น ไม่ใช่ลูกศร ธรรมดาเป็นลูกศรอาบยาพิษด้วย อย่างเช่น ในอรรถกถา อนังคนสูตร พระผู้มีพระภาคเจ้าฯ ทรงแสดงว่า อกุศลทั้งหลาย กิเลสทั้งหลายนั้น เป็นสภาพธรรมที่หยาบคาย ร้ายแรง เป็นสิ่งที่จะต้องละ ไม่ควรเอาไว้ เพราะว่าเปรียบเหมือนกับ ลูกศรอาบยาพิษ ก็ปานกัน...

...นี่คือ ความไพเราะของพระธรรม ที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง เป็นเครื่องเตือน สำหรับผู้มีกิเลส เป็นเครื่องเตือน สำหรับผู้ที่ยังมีโรคใจอยู่ อย่างแท้จริง เพราะผู้ที่จะหมดโรคใจ มีเพียงบุคคลเดียวเท่านั้น คือ พระอรหันต์ ซึ่งเป็นผู้ดับกิเลสทั้งปวงได้อย่างเด็ดขาด แต่เมื่อใดก็ตามที่ยังไม่ได้เป็นพระอรหันต์ ก็ยังมีโรคใจอยู่ คือ ยังมีกิเลสอยู่...

...แล้วกิเลส ที่มีมากมายอย่างนี้ จะค่อยๆ ลดลง ละคลายลงไปได้อย่างไร? ถ้าหากว่า ไม่อาศัยการฟัง ไม่อาศัยการศึกษาพระธรรม ที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง ซึ่งเปรียบเสมือน โอสถยา ที่ปรุงถูกต้องแล้ว เหมาะกับโรค เหมาะกับผู้ป่วย คือ ผู้ที่ยังมีโรค คือ กิเลส อย่างแท้จริง

เพราะฉะนั้น ก็เป็นโอกาสที่ดีอย่างยิ่ง ในสังสารวัฏฏ์ ที่มีโอกาสได้ฟัง สิ่งที่มีจริง ได้ฟังสิ่งที่ฟังแล้ว ความรู้ ความเข้าใจ เจริญขึ้น ผู้ฟังอย่างอื่น ไม่ว่าจะเป็น ฟังเพลง ฟังข่าว อะไรต่างๆ ก็เป็นไปเพื่อความเพิ่มขึ้นของอกุศลธรรม เช่น โลภะบ้าง โทสะบ้าง แต่พอได้ฟังพระธรรมแล้ว เริ่มมีความเข้าใจ ซึ่งก็จะเป็นเหตุ ให้กุศลธรรม ประการต่างๆ ค่อยๆ เจริญขึ้นไปตามลำดับด้วย

สำหรับผู้ที่มีโอกาส ได้กระทำหน้าที่ ในเรื่องของการพยาบาลผู้ป่วย ก็จะมีโอกาส ได้ให้คำแนะนำ ที่เป็นข้อคิดธรรมะ สำหรับผู้ป่วยได้ด้วย ตามกำลังปัญญา ความสามารถ ของผู้นั้น ซึ่งก็ต้องอาศัย การสะสม ตั้งแต่ในขณะนี้ จริงๆ ฟังในสิ่งที่มีจริง เพื่อเข้าใจธรรมะ ตามความเป็นจริง

ท่านอาจารย์:

คะ "โรคอะไร" น่ากลัว ? ถ้าไม่ได้ฟัง พระธรรม แหม...โรคใหม่ๆ มา น่ากลัว อย่างนั้น อย่างนี้ ไซ้ไหม? แต่ก็มียา มีการรักษาให้หายได้ แต่ "โรคใจ" จะได้ ยาที่ไหน? ที่จะรักษา ตอนนี้รู้แหล่ง แล้ว ไซ้ไหม? ถ้าหาแหล่งไม่เจอ ก็ไม่มี ทางที่จะหาย จาก "โรคใจ" แต่ว่า ถ้ารู้ ว่า แหล่งที่สามารถที่จะรักษาโรคใจได้ อยู่ที่ไหน ก็ยังสามารถที่จะได้ยานั้น ตอนนี้ ทราบหรือยัง? มีแหล่งรักษา โรคใจ หรือเปล่า?...อยู่ที่ไหน?... ต้องการจะรักษาโรคใจหรือเปล่า?

"...เมื่อหมอที่จะเยียวยาความเจ็บป่วยมีอยู่ถ้าไม่แสวงหาหมอนั้น ไม่ยอมให้หมอนั้น เยียวยาความเจ็บป่วย นั้นไม่ใช่ความผิดของหมอ เป็นความผิดของบุรุษนั้นแต่ผู้เดียว จันใด ก็ผู้ใดถูกความเจ็บป่วย คือ กิเลสบีบคั้นหนักไม่แสวงหาศาสดาผู้ฉลาดในทาง ระวังกิเลสซึ่งมีอยู่ก็เป็นความผิดของบุรุษผู้หนึ่งผู้เดียว ไม่ใช่ความผิดของศาสดาผู้ฉลาด ความเจ็บป่วยคือกิเลส ก็จันนั้นเหมือนกัน..."

กราบเท้าบูชาคุณ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ที่เคารพยิ่ง
ขออนุโมทนาคุณคำสอน อักษรวิสัย วิทยากร
ขออนุโมทนาในกุศลเจตนาของท่านผู้จัดให้มีการสนทนาธรรมในครั้งนี้
และขออนุโมทนาในกุศลจิตของทุกๆ ท่านด้วยครับ

